RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 78.846/16
van 20 april 2026

over

een voorontwerp van wet en een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap ‘inzake de begeleiding en behandeling van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven’

CONSEIL D’ÉTAT
section de législation

avis 78.846/16
du 20 avril 2026

sur

un avant-projet de loi et un avant-projet de décret de la Communauté flamande portant assentiment à l’accord de coopération entre l’Etat fédéral et la Communauté flamande ‘relatif à l’accompagnement et au traitement des personnes suspectées, accusées, inculpées, condamnées ou internées pour des infractions sexuelles’

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

Op 28 januari 2026 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk, mede namens de Minister van Justitie, verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet en een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap 'inzake de begeleiding en behandeling van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven'.

De voorontwerpen zijn door de zestiende kamer onderzocht op 31 maart 2026. De kamer was samengesteld uit Wouter PAS, kamervoorzitter, Toon MOONEN en Annelies D'ESPALLIER, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Peter SCHOLLEN, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wouter PAS, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 20 april 2026.

*

Le 28 janvier 2026, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la Ministre flamande de l'Enseignement, de la Justice et du Travail, également au nom de la Ministre de la Justice, à communiquer un avis dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi et un avant-projet de décret de la Communauté flamande portant assentiment à l'accord de coopération entre l'État fédéral et la Communauté flamande 'relatif à l'accompagnement et au traitement des personnes suspectées, accusées, inculpées, condamnées ou internées pour des infractions sexuelles'.

Les avant-projets ont été examinés par la seizième chambre le 31 mars 2026. La chambre était composée de Wouter PAS, président de chambre, Toon MOONEN et Annelies D'ESPALLIER, conseillers d'État, Johan PUT, assesseur, et Greet VERBERCKMOES, greffier.

Le rapport a été présenté par Peter SCHOLLEN, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wouter PAS, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 20 avril 2026

*

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

STREKKING VAN DE VOORONTWERPEN

1. De om advies voorgelegde voorontwerpen van wet en van decreet van de Vlaamse Gemeenschap strekken tot instemming met een samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap 'inzake de begeleiding en behandeling van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven'.

Dit samenwerkingsakkoord komt in de plaats van het samenwerkingsakkoord van 8 oktober 1998 tussen de federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap 'inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik' (hierna: het samenwerkingsakkoord van 1998). Artikel 16 van het om advies voorliggende samenwerkingsakkoord voorziet in de opheffing van het samenwerkingsakkoord van 1998.

De reden voor de vernieuwing van het samenwerkingsakkoord ligt enerzijds in het feit dat in het kader van de zesde staatshervorming de bevoegdheid inzake "[d]e organisatie, de werking en de opdrachten van de justitiehuizen en van de bevoegde dienst die de uitwerking en de opvolging van het elektronisch toezicht verzekert" werd overgedragen van de federale Staat naar de gemeenschappen (zie artikel 5, § 1, III, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen', hierna: "BWHI"). Anderzijds wensen de stellers van de voorontwerpen met het nieuwe samenwerkingsakkoord een oplossing te bieden voor een aantal knelpunten die onder meer in een evaluatieverslag van 2011 gesignaleerd werden.[1]

Zoals het samenwerkingsakkoord van 1998 strekt het samenwerkingsakkoord waarmee de instemming beoogd wordt tot het regelen van de samenwerking van de verschillende betrokken overheden met betrekking tot de psychosociale begeleiding en de psychotherapeutische of psychiatrische behandeling van personen verdacht van, beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd wegens seksuele misdrijven (hierna: DSM's) in het kader van verschillende wettelijke en reglementaire regelingen waarin in gespecialiseerde adviezen, begeleiding en behandeling binnen een gerechtelijk kader voor deze doelgroep wordt voorzien (artikel 2 van het samenwerkingsakkoord, te vergelijken met artikel 2 van het samenwerkingsakkoord van 1998). Daarbij wordt opnieuw een rol toegekend zowel aan de federale psychosociale diensten die werkzaam zijn binnen de gevangenissen en de afdelingen tot bescherming van de maatschappij (artikel 3 van het samenwerkingsakkoord, te vergelijken met artikel 3 van het samenwerkingsakkoord van 1998), als aan deelstatelijke gespecialiseerde voorzieningen die zullen instaan voor de extrapenitentiaire begeleiding of behandeling van de DSM's (de artikelen 7 tot 10 van het samenwerkingsakkoord, te vergelijken met de artikelen 7 tot 11 van het samenwerkingsakkoord van 1998). De justitieassistenten krijgen opnieuw een cruciale rol toebedeeld in de opvolging van de individuele DSM's en als informatieknooppunt tussen alle bij de begeleiding of behandeling betrokken diensten en gerechtelijke overheden (artikel 5, 2° tot 8°, van het samenwerkingsakkoord, te vergelijken met artikel 4 van het samenwerkingsakkoord

[1] Zie ook de voorontwerpen van wet en decreet die strekken tot instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest 'inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik', waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, advies 75.409/VR van 1 maart 2024 heeft verleend en de voorontwerpen van wet en decreet die strekken tot instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en de Duitstalige Gemeenschap 'inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik', waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, advies 75.735/16 van 15 mei 2024 heeft verleend.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

van 1998). Ook wordt opnieuw voorzien in de subsidiëring van een 'steuncentrum', waarbij ditmaal uitdrukkelijk wordt aangegeven dat die door beide partijen bij het samenwerkingsakkoord zal gebeuren. Het steuncentrum biedt onder meer ondersteuning aan en vervult een consultfunctie op vraag van de diverse bij de begeleiding en behandeling van de DSM's betrokken actoren en verricht wetenschappelijk onderzoek over de problematiek van de DSM's (artikel 6 van het samenwerkingsakkoord, te vergelijken met de artikelen 5 en 6 van het samenwerkingsakkoord van 1998 die het nog hadden over 'steuncentra', hoewel in de praktijk slechts één steuncentrum actief is in het Nederlandse taalgebied, waarvan de subsidiëring zal worden voortgezet). In het samenwerkingsakkoord wordt bovendien uitdrukkelijk de rol geregeld van de forensische psychiatrische centra (artikel 4 van het samenwerkingsakkoord), evenals de verwerking van persoonsgegevens die in het kader van de uitvoering daarvan zal gebeuren (artikel 12 van het samenwerkingsakkoord) en wordt, anders dan in het samenwerkingsakkoord van 1998, de adviesfunctie wanneer deze niet opgenomen wordt door de psychosociale diensten binnen de gevangenissen of door de instellingen voor de plaatsing van geïnterneerden, niet langer toevertrouwd aan de gespecialiseerde voorzieningen of het steuncentrum, maar aan de justitiehuizen (artikel 5, 1°, van het samenwerkingsakkoord, te vergelijken met artikel 9, 1°, van het samenwerkingsakkoord van 1998).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

VOORONTWERP VAN WET

Opschrift

2. In de Nederlandse tekst van het opschrift van het voorontwerp van wet moet het woord "samenwerkingsakkoord" worden ingevoegd tussen de woorden "het" en "tussen".

In dit opschrift wordt beter geschreven "instemming met" dan "goedkeuring van". Dezelfde terminologische aanpassing moet in artikel 2 van het voorontwerp worden doorgevoerd. In de Franse tekst van artikel 2 schrijve men: "Assentiment est donné à l'accord de coopération…".

TEKST VAN HET SAMENWERKINGSAKKOORD

Aanhef

3. In het tweede lid van de aanhef van het samenwerkingsakkoord dient de verwijzing naar artikel 5, § 1, I, BWHI gepreciseerd te worden door te verwijzen naar de punten 1° en 2° daarvan, en deze naar artikel 5, § 1, II, BWHI door te verwijzen naar het punt 2° daarvan.

De wetsgeschiedenis van de relevante onderdelen van artikel 5 BWHI dient te worden opgenomen. De wetsgeschiedenis van artikel 92*bis*, § 1, BWHI dient te worden aangevuld met een verwijzing naar de invoeging daarvan bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

4. Het strekt tot aanbeveling om bij de vermelding van de contracterende partijen in de aanhef de actuele titulatuur van de Vlaamse ministers te vermelden, zoals ook gebeurt bij de ondertekening van het samenwerkingsakkoord.

5. De Franse tekst van de aanhef verdient een grondig nazicht.

Zo moet het correcte Franse opschrift worden vermeld voor de bijzondere wet van 8 augustus 1980 "de réformes institutionelles" (tweede en zesde lid van de aanhef) en van het samenwerkingsakkoord van 1998 "relatif à la guidance et au traitement d'auteurs d'infractions à caractère sexuel" (zevende lid van de aanhef).

Ook moet er een eenduidige terminologie gebruikt worden voor de omschrijving van de doelgroep, terwijl nu het woord "suspectées" soms vervangen wordt door "soupçonnées", de vermelding "inculpées" soms wegvalt en soms gesproken wordt over "crimes" in plaats van "infractions" (derde lid en vierde lid van de aanhef).

Daarnaast moet in het tweede lid van de aanhef "modifié" worden geschreven in plaats van "modifiée" en ontbreekt in het vierde lid van de aanhef de vermelding "effectifs," na "efficaces,".

In de titulatuur van de betrokken minister wordt de vermelding "de la Prévention" het best vervangen door de vermelding "du Maintien".

Artikel 1

6. In punt 1° van artikel 1 van het samenwerkingsakkoord wordt een definitie gegeven van het begrip "algemene verordening gegevensbescherming".

Minstens een deel van de gegevensverwerkingen waarop het samenwerkingsakkoord betrekking heeft, valt onder het toepassingsgebied van richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 'betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad'.

De gemachtigde bevestigt dat bij het samenwerkingsakkoord actoren betrokken zijn die onder het toepassingsgebied van de richtlijn (EU) 2016/680 vallen en dat een verwijzing ernaar zal worden opgenomen. Volgens de gemachtigde zal ook een verwijzing naar titel 2 van de wet van 30 juli 2018 'betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens', die voorziet in de omzetting van deze richtlijn in federale regelgeving, worden toegevoegd.

Het samenwerkingsakkoord dient op dit punt te worden aangevuld, in het bijzonder in artikel 12 ervan.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

7. In de Franse tekst van punt 4° van artikel 1 van het samenwerkingsakkoord moet, gelet op het begrip gedefinieerd in punt 5°, de vermelding "personnes concernées" vervangen worden door "interessés".[2]

8. In punt 6° van artikel 1 van het samenwerkingsakkoord wordt een definitie gegeven van het begrip "bevoegde overheid".[3]

Deze bevoegde overheid kan naargelang het juridische kader of de vraag tot adviesverlening "de gerechtelijke overheid" zijn, waarbij gepreciseerd wordt dat het dan "meer bepaald [gaat over] de kamer voor de bescherming van de maatschappij, de strafuitvoeringskamer, de probatiecommissie, de onderzoeksrechter of het openbaar ministerie".[4]

Gevraagd of deze opsomming beperkend bedoeld is – wat ertoe zou leiden dat bijvoorbeeld een vonnisrechter die een gespecialiseerd advies zou vragen op basis van artikel 417/64 van het Strafwetboek of artikel 9*bis* van de wet van 29 juni 1964 'betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie' niet onder deze term zou vallen – antwoordt de gemachtigde als volgt:

> "Een vonnisrechter dient ook onder de term 'bevoegde overheid', zoals bepaald in artikel 1, 6° van het ontwerp van samenwerkingsakkoord, te vallen. De tekst zal in die zin worden aangepast."

Het samenwerkingsakkoord dient op dit punt te worden aangevuld.

9. In het punt 7° van artikel 1 van het samenwerkingsakkoord wordt het begrip "centrum voor algemeen welzijnswerk" nader omschreven onder verwijzing naar artikel 2, 2°, van het decreet van 8 mei 2009 'betreffende het algemeen welzijnswerk'. Om te vermijden dat hieronder ook een centrum voor teleonthaal zou kunnen worden begrepen, wordt echter beter verwezen naar artikel 6 van dat decreet.

10. In punt 8° van artikel 1 van het samenwerkingsakkoord dient het actuele opschrift van het decreet van 18 mei 1999 'betreffende de *centra voor* geestelijke gezondheidszorg' te worden gebezigd.

11. Op het einde van de Franse tekst van punt 9° van artikel 1 van het samenwerkingsakkoord dienen de woorden "des personnes" te worden weggelaten, en in de Franse tekst van punt 15° dient te worden gesproken over "section de défense sociale" in plaats van "section de protection sociale".

[2] Deze opmerking geldt ook voor het overige gebruik van de notie "personnes concernées" in de Franse tekst van het samenwerkingsakkoord, in het bijzonder in de artikelen 11 en 12.

[3] In de Franse tekst van artikel 1, 6°, van het samenwerkingsakkoord is het woord "désigne" overbodig.

[4] In de Franse tekst van artikel 1, 6°, van het samenwerkingsakkoord dient te worden gesproken over "de l'application des peines" in plaats van "d'exécution des peines".

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

Artikel 3

12. In de Nederlandse tekst van artikel 3, 1°, van het samenwerkingsakkoord is sprake van "psychodiagnostiek", terwijl in de Franse tekst verwezen wordt naar "une évaluation multidisciplinaire de la personnalité". Deze discrepantie dient te worden verholpen.

13. De opsomming in artikel 3, 4°, van het samenwerkingsakkoord dient te worden aangevuld met de "instellingen met een plaatsingsovereenkomst".

Artikel 4

14. Artikel 4 van het samenwerkingsakkoord bepaalt de taken die de forensisch psychiatrische centra vervullen.

De gemachtigde bevestigt dat artikel 4 ook betrekking heeft op de instellingen met een plaatsingsovereenkomst. Het samenwerkingsakkoord moet in die zin worden aangevuld.

15. In de Nederlandse tekst van artikel 4, 1°, van het samenwerkingsakkoord is sprake van "psychodiagnostiek", terwijl in de Franse tekst verwezen wordt naar "une évaluation multidisciplinaire de la personnalité". Deze discrepantie dient te worden verholpen.

Artikel 5

16. Artikel 5, 1°, van het samenwerkingsakkoord geeft de justitiehuizen de taak advies te verlenen met betrekking tot de betrokken personen. De betrokken personen zijn, overeenkomstig artikel 1, 5°, en artikel 2 van het samenwerkingsakkoord de "personen die verdacht,[5] beklaagd, beschuldigd, veroordeeld of geïnterneerd" zijn wegens "bepaalde seksuele misdrijven" en voor wie "op basis van wettelijke en reglementaire bepalingen" gespecialiseerde adviezen, begeleiding en behandeling voorzien worden.

Aldus lijkt op grond van de tekst van artikel 2 van het samenwerkingsakkoord en de bewoordingen van artikel 629, § 3, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering de procedure van herstel in eer en rechten tot het toepassingsgebied van het samenwerkingsakkoord te behoren. Volgens de memorie van toelichting is dit echter niet het geval.

De gemachtigde verklaart in dit verband:

> "Het verzoek om een gespecialiseerd advies van personen veroordeeld wegens seksuele misdrijven gepleegd op minderjarigen, dat past in het kader van een verzoek tot herstel in eer en rechten in strafzaken (art. 629, §3, tweede lid Sv.) valt naar onze mening buiten het toepassingsgebied van het ontwerp van samenwerkingsakkoord. Het gaat om een advies dat door de veroordeelde zelf of zijn raadsman kan aangevraagd worden. Iemand die een gespecialiseerd advies wenst te bekomen in het kader van de procedure van herstel in eer en rechten, kan zich tot een gespecialiseerde voorziening wenden, zonder tussenkomst

[5] In de Franse tekst van het artikel wordt, zoals hierboven aangegeven, het best gesproken van "suspectées" in plaats van "soupçonnées".

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

van de justitiehuizen. De adviesverlening door de justitiehuizen gebeurt uitsluitend op vraag van een bevoegde overheid, meer bepaald de gerechtelijke of penitentiaire overheid (art. 1, 6° van het ontwerp van samenwerkingsakkoord). Het is een opdracht als bedoeld in artikel 5, §1, III, BWHI. Dit zou verduidelijkt kunnen worden in het ontwerp van samenwerkingsakkoord door in artikel 5, 1°, de woorden 'op vraag van de bevoegde overheid' toe te voegen."

Artikel 5, 1°, van het samenwerkingsakkoord moet in die zin worden aangevuld.

17. Overeenkomstig artikel 5, 1°, van het samenwerkingsakkoord vervullen de justitiehuizen de taak om advies te verlenen met betrekking tot de in artikel 2 bedoelde personen.

Aldus wordt de adviesfunctie inzake DSM's wanneer deze niet opgenomen wordt door de psychosociale diensten binnen de gevangenissen of door de instellingen voor de plaatsing van geïnterneerden, niet langer toevertrouwd aan de gespecialiseerde voorzieningen of het steuncentrum, maar aan de justitiehuizen.

Artikel 417/64 van het Strafwetboek en artikel 9*bis* van de wet van 29 juni 1964 'betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie' leggen op dat het advies gegeven wordt door "een dienst gespecialiseerd in de begeleiding of behandeling van seksuele delinquenten".[6] Hetzelfde geldt voor de artikelen 32, § 1, eerste lid, en 95/3, § 2, derde lid, van de wet van 17 mei 2006 'betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten' en 47, § 2, tweede lid, van de wet van 5 mei 2014 'betreffende de internering' waarin is opgenomen dat het advies gegeven wordt door "een dienst of persoon die gespecialiseerd is in de diagnostische expertise van seksuele delinquenten".

De gemachtigde verduidelijkt in dit verband:

"Het gelijkheidsbeginsel in casu toegepast, vereist dat het advies wordt verleend door een instantie met de nodige expertise. Als dit in alle situaties het geval is, is er naar onze mening geen sprake van discriminatie. Artikel 32 van het nieuw Strafwetboek zal in algemene bewoordingen het openbaar ministerie of de rechter toelaten om het gemotiveerd advies in te winnen van een deskundige of dienst gespecialiseerd in de begeleiding of de behandeling van seksuele delinquenten. De justitiehuizen beschikken over een team van klinisch psychologen die volledig opgeleid zijn in de afname en interpretatie van zeden specifieke risicotaxatie en diagnostische instrumenten, dewelke ook binnen de andere diensten worden gebruikt. Voor zedendossiers wordt bovendien gericht ingezet op structurele expertiseopbouw. Dit leidt ertoe dat de adviesverlening uitgevoerd wordt door een dienst met gelijkwaardige expertise.

Uit de voorbereidende werkzaamheden met de stuurgroep van het samenwerkingsakkoord bleek bovendien dat de uitvoering van de gespecialiseerde adviesverlening door de gespecialiseerde behandelcentra in de praktijk op moeilijkheden stuit. De uitvoering van een adviesopdracht is deontologisch onverenigbaar met de uitvoering van een behandelopdracht. Het gespecialiseerd behandelcentrum, dat advies uitbrengt, mag volgens de Orde der Artsen in geen geval de betrokken persoon in behandeling hebben, of de voorbije drie jaar behandeld hebben. Bij gevolg kan de gespecialiseerde voorziening die advies verleent, dezelfde persoon vervolgens niet in

[6] Vgl. artikel 32 van het nieuwe Strafwetboek.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

behandeling nemen. In de praktijk is het daarom erg moeilijk om een gespecialiseerde voorziening te vinden die een adviesopdracht wil opnemen. Om aan deze moeilijkheden tegemoet te komen voorziet het ontwerp van samenwerkingsakkoord voor de categorie van DSM dan ook in een specifieke regeling voor wat betreft de adviesopdrachten. Deze worden toevertrouwd aan de psychologen, werkzaam binnen de justitiehuizen, zodat het behandelaanbod van de voorzieningen voor DSM, maximaal gevrijwaard blijft. Dit vormt naar onze mening een objectieve en redelijke verantwoording voor de vooropgestelde regeling, die geldt voor een duidelijk afgebakende categorie van personen (DSM)."

Uit dit antwoord blijkt dat de Vlaamse Gemeenschap onder de koepel van de justitiehuizen een eigen afzonderlijke gespecialiseerde adviesdienst inzake DSM's wil uitbouwen om zo de adviesfunctie niet langer te moeten toevertrouwen aan de voorzieningen die instaan voor de eigenlijke begeleiding en behandeling van de DSM's. Zo wil de Vlaamse Gemeenschap geen mogelijkheden tot begeleiding en behandeling verliezen wegens onverenigbaarheden ten gevolge van een eerdere adviesverlening door deze voorzieningen.

Er kan worden aangenomen dat het voor het voldoen aan de vermelde wettelijke bepalingen niet doorslaggevend is of de dienst die het advies verleent in het kader van het samenwerkingsakkoord als "gespecialiseerde voorziening" in de zin van artikel 1, 10°, daarvan, aangewezen is, maar enkel of deze over de in deze wettelijke kaders vereiste expertise inzake seksuele delinquentie beschikt. In het licht van de wettelijke bepalingen volstaat het dat onder de koepel van de justitiehuizen een voldoende inhoudelijk gespecialiseerde dienst wordt opgericht voor het uitvoeren van deze adviesverlening.

Het verdient wel aanbeveling in het samenwerkingsakkoord te verduidelijken dat de adviestaak vermeld in artikel 5, 1°, enkel door een gespecialiseerde afdeling binnen de justitiehuizen kan opgenomen worden.

Artikel 6

18. Op grond van artikel 6, eerste lid, 3°, van het samenwerkingsakkoord is één van de taken van het steuncentrum het "uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek, onder meer op basis van de aangeleverde gegevens afkomstig van de psychosociale diensten, de forensisch psychiatrische centra en instellingen met een plaatsingsovereenkomst, de justitiehuizen en de gespecialiseerde voorzieningen".

Volgens artikel 89, lid 1, laatste zin, van de algemene verordening gegevensbescherming[7] moeten de doeleinden van wetenschappelijk onderzoek waarvoor persoonsgegevens worden gebruikt, wanneer dat mogelijk is, worden verwezenlijkt door verdere verwerking die de identificatie van betrokkenen niet of niet langer toelaat.

[7] Dat artikel is op grond van artikel 9, lid 2, van richtlijn (EU) 2016/680 ook van toepassing wanneer aan bevoegde autoriteiten in de zin van die richtlijn krachtens het lidstatelijke recht andere taken dan die ter verwezenlijking van de in artikel 1, lid 1, van die richtlijn omschreven doeleinden, zoals verwerkingen voor wetenschappelijk onderzoek, worden toevertrouwd.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

Aan de gemachtigde werd gevraagd of het steuncentrum voor het wetenschappelijk onderzoek met geanonimiseerde gegevens zal werken, op welke wijze de betrokken gegevens zullen worden aangeleverd aan het steuncentrum, en wie voor de eventuele anonimisering zal zorgen.

De gemachtigde antwoordt als volgt:

"Gebaseerd op de onderzoekservaring die er binnen het UFC [Universitair Forensisch Centrum] is, kunnen volgende algemene principes worden meegegeven:

• bij deelname aan een onderzoek opgestart door het UFC zelf, moet de patiënt zelf steeds zijn informed consent geven zodat hij duidelijk weet wat er met zijn gegevens gebeurt;

- de patiënt mag door zijn deelname aan het onderzoek geen nadelige gevolgen ondervinden, die hij bij een reguliere behandeling/onderzoek ook niet zou ondervinden;

• de centra die gegevens aan het UFC aanleveren, leveren gepseudonimiseerde gegevens aan; de ontvangen variabelen zijn niet te herleiden tot een specifieke patiënt;

• de data worden via beveiligde wegen aangeleverd aan het UFC en de ruwe databestanden worden door de onderzoekscoördinator op de beveiligde UZA-cloud bewaard en verwerkt in een rapport, na 5 jaar worden deze data verwijderd.

Heel concreet in het kader van dit ontwerp van samenwerkingsakkoord zal alles worden voorgelegd en moeten worden goedgekeurd door het Ethisch Comité van het UZA, de verwachting is dat een volledig data management plan zal moeten worden uitgewerkt."

Gelet op het formeel legaliteitsbeginsel dat artikel 22 van de Grondwet bevat, moet het samenwerkingsakkoord worden aangevuld met een vermelding van de essentiële elementen van de regeling van de gegevensverwerking in het kader van het wetenschappelijk onderzoek. Het strekt tot aanbeveling dit toe te voegen aan artikel 12 van het samenwerkingsakkoord, waarin de gegevensverwerking in het kader van dit wetenschappelijk onderzoek wordt aangehaald, maar nog niet verder is uitgewerkt.

19. In het licht van wat hierna *sub* 22 gesteld wordt in verband met artikel 10 van het samenwerkingsakkoord, wordt in artikel 6, eerste lid, 6°, van het samenwerkingsakkoord beter gesproken over "een niet als gespecialiseerde voorziening aangewezen voorziening" dan over "een niet-gespecialiseerde voorziening".

20. In artikel 6, derde lid, van het samenwerkingsakkoord verbinden de partijen bij dit samenwerkingsakkoord zich elk binnen hun eigen bevoegdheden tot financiële ondersteuning van het steuncentrum. Volgens de tweede zin van dat lid "kunnen [zij] daarbij het Universitair Forensisch Centrum als steuncentrum subsidiëren voor het uitvoeren van de taken vermeld in het eerste en tweede lid".

Afgaand op de toelichting bij artikel 6 van het samenwerkingsakkoord is het de bedoeling om met deze laatste zin het bestaande steuncentrum, dat erkend werd in toepassing van

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

artikel 5 van het samenwerkingsakkoord van 1998,[8] ook in het samenwerkingsakkoord waarmee instemming wordt beoogd aan te duiden als steuncentrum.

De instemmende wetgevende vergaderingen moeten daarbij het volgende overwegen. Ook al is het subsidiëren van slechts één enkele organisatie volgens het Grondwettelijk Hof niet *per se* in strijd met het grondwettelijke beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie,[9] toch worden door het nominatief aanwijzen van één vereniging de andere verenigingen uitgesloten die dezelfde bijzondere opdracht zouden kunnen uitoefenen, ook in de toekomst, wat moeilijk te verzoenen is met het genoemde beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. Mede gelet op de in de toelichting van artikel 6 vermelde mogelijkheid dat de partijen in de toekomst kunnen beslissen tot heroriëntatie van de middelen, rijst de vraag of het niet beter is om in abstracte bewoordingen te voorzien in de subsidiëring van een steuncentrum, en om de voorwaarden en de procedure voor die subsidies te regelen zonder te verwijzen naar een specifieke instelling.

Artikel 7

21. Artikel 7, § 1, van het samenwerkingsakkoord draagt de Vlaamse minister bevoegd voor de gezondheids- en woonzorg en de Vlaamse minister bevoegd voor het welzijn op een aantal instellingen die minstens aan de in artikel 8 bepaalde criteria beantwoorden, aan te wijzen als gespecialiseerde voorzieningen voor de extrapenitentiaire begeleiding en behandeling van DSM's.

Artikel 7, §§ 4 en 5, van het samenwerkingsakkoord bevat een gedetailleerde regeling voor het toezicht op de betrokken voorzieningen en de procedure tot intrekking van de aanwijzing.

De decreetgever die instemt met deze regeling in het samenwerkingsakkoord moet zich er rekenschap van geven dat een wijziging van deze toezichtsregels enkel door middel van een samenwerkingsakkoord (of na opzegging van het samenwerkingsakkoord) mogelijk zal zijn. In het licht daarvan moeten de ondertekenaars nagaan of het niet beter is de toezichtsregeling, of een machtiging aan de Vlaamse Regering daartoe, in het instemmingsdecreet op te nemen.

Artikel 10

22. Artikel 10 van het samenwerkingsakkoord voorziet in de mogelijkheid voor een gespecialiseerde voorziening om de begeleiding en behandeling gedeeltelijk over te dragen aan wat genoemd wordt "een niet-gespecialiseerde voorziening" of een individuele behandelaar. Een voorwaarde om dat te kunnen doen is dat de gespecialiseerde voorziening inschat dat deze andere voorziening of behandelaar "hiertoe over de nodige expertise beschikt".

[8] Zie het ministerieel besluit van 3 april 2000 'tot erkenning van een steuncentrum zoals bedoeld in artikel 5 van het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik'.

[9] Zie GwH 14 mei 2003, nr. 60/2003, B.3.1 en B.3.2.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

Afgaand op deze laatste voorwaarde lijkt het dus niet de bedoeling om een gedeeltelijke overdracht te doen naar voorzieningen die inhoudelijk "niet-gespecialiseerd" zouden zijn, in die zin dat zij niet over de door de diverse wettelijke kaders vereiste expertise inzake seksuele delinquentie zouden beschikken, maar veeleer dat deze voorzieningen geen in het kader van het samenwerkingsakkoord als gespecialiseerde voorziening aangewezen voorziening zijn.

De bedoeling van de ondertekenaars van het samenwerkingsakkoord lijkt beter tot uiting te worden gebracht door te spreken over "een niet als gespecialiseerde voorziening aangewezen voorziening" veeleer dan over "een niet-gespecialiseerde voorziening".

Het samenwerkingsakkoord wordt het best in die zin aangepast.

23. In artikel 10, tweede lid, van het samenwerkingsakkoord dient te worden verwezen naar "artikel 6, eerste lid, 6°" in plaats van naar "artikel 6, tweede lid, 6°".

In de Franse tekst van dit lid wordt het best niet de woordgroep "les accords de coopération" gebruikt om verwarring tussen "samenwerkingsafspraken" en het juridische instrument van de "samenwerkingsakkoorden" te vermijden.

Artikel 11

24. Artikel 11 van het samenwerkingsakkoord regelt de wijze waarop de informatie-uitwisseling zal gebeuren tussen de verschillende bij de (extrapenitentiaire) begeleiding of behandeling van een concrete DSM betrokken overheden en diensten.

In artikel 11, § 4, van het samenwerkingsakkoord wordt het driehoeksoverleg geregeld, waarbij overeenkomstig het derde lid van die paragraaf enkel de betrokken justitieassistent, de betrokken hulpverlener van de gespecialiseerde voorziening en de betrokken persoon als betrokken partijen worden aangeduid, en dus niet de federale opdrachtgevers.

In dit verband verklaart de gemachtigde:

> "In de praktijk is het in bepaalde dossiers wenselijk dat ook een federale actor, in het bijzonder de PSD, deelneemt aan het overleg. Om die reden blijft een gezamenlijke regeling in het samenwerkingsakkoord naar onze mening aangewezen. Artikel 11, §4 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord kan in die zin worden aangepast."

In het licht van dit antwoord is een gezamenlijke regeling van het driehoeksoverleg inderdaad gepast. Het samenwerkingsakkoord dient op dit punt aangevuld te worden, ook wat betreft de regeling in artikel 12 daarvan van de gegevensverwerking in het kader van dit overleg, waarbij dus een bijkomende actor betrokken kan zijn.

Artikel 12

25. In artikel 12, § 1, derde lid, van het samenwerkingsakkoord worden de wijzen vermeld waarop persoonsgegevens kunnen worden verwerkt in het kader van "het kunnen verstrekken van een aangepaste begeleiding of behandeling van de betrokken personen". De in

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

artikel 12 uitgewerkte regeling heeft in dat opzicht in wezen betrekking op de informatie-uitwisselingen die geregeld worden in artikel 11 van het samenwerkingsakkoord die ook kaderen in de organisatie en opvolging van een aangepaste begeleiding of behandeling.

Het samenwerkingsakkoord betreft echter ook nog andere gegevensverwerkingen, niet alleen wat betreft het in artikel 12 wel aangehaalde, maar niet verder uitgewerkte wetenschappelijk onderzoek, maar ook wat betreft de adviesverlening. Verwerkingen in het kader van het samenwerkingsakkoord zullen bovendien niet alleen gebeuren door de justitiehuizen en de bij de begeleiding en behandeling betrokken diensten, maar ook door de bevoegde overheden die als opdrachtgevers optreden.[10]

Artikel 12 van het samenwerkingsakkoord moet ook de essentiële elementen van deze andere gegevensverwerkingen regelen.

Het artikel moet aldus worden aangevuld met de essentiële elementen van de verwerkingen voor wetenschappelijk onderzoek.

Daarnaast blijken, zelfs als ook de adviesverlening onder de aangehaalde doelstelling geacht zou worden te vallen, de verwerkingen door de 'bevoegde overheden' en door de 'psychosociale diensten' in dit artikel niet uitgewerkt te worden. Artikel 12 van het samenwerkingsakkoord dient te worden aangevuld zodat voor alle in het samenwerkingsakkoorden geregelde gegevensverwerkingen de essentiële elementen geregeld worden, of wanneer deze voor bepaalde overheden of diensten reeds geregeld zijn in andere wetgevende instrumenten, met een verwijzing daarnaar.

26. De verwijzing naar "artikel 6, 3°" in dit verband in artikel 12, § 1, derde lid, 6°, van het samenwerkingsakkoord dient gepreciseerd te worden als "artikel 6, eerste lid, 3°".

27. In artikel 12, § 3, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord wordt een subsidiaire maximale bewaartermijn bepaald van 10 jaar, die zal gelden als er voor de betrokken actor geen andere wettelijke bewaartermijn van toepassing is. Volgens de toelichting bij dit artikel gaat die termijn in "na de laatste verwerking".

Een dergelijk startpunt voor een maximale bewaringstermijn is evenwel onvoldoende duidelijk. Een termijn die aanvang neemt na de laatste verwerking lijkt vooreerst te impliceren dat sommige gegevens langer bewaard zullen blijven dan andere. Nog los van de vraag of dat de bedoeling is, betekent die aanpak, gelet op de ruime betekenis die aan "verwerking" moet worden gegeven[11], echter ook dat persoonsgegevens zelfs louter door de ordening, bijwerking of raadpleging ervan gedurende een bijkomende termijn van 10 jaar bewaard zouden kunnen blijven. Een dergelijke werkwijze creëert onzekerheid over de bewaringstermijn.

[10] Vgl. het advies nr. 43/2024 van 26 april 2024 van de Gegevensbeschermingsautoriteit over het voorontwerp van wet 'houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik', opmerking 31.

[11] Zie artikel 3, 2), van de richtlijn (EU) 2016/680 en artikel 4, 2), van de algemene verordening gegevensverwerking.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

28. In de Franse tekst van artikel 12, § 5, 1°, van het samenwerkingsakkoord dient "Maintien" te worden geschreven in plaats van "Application des peines".

Artikel 13

29. In artikel 13, derde lid, van het samenwerkingsakkoord dient te worden verwezen naar "het eerste lid, 4° tot en met 6°" in plaats van naar "het eerste lid, 5° tot en met 7°".

Artikel 14

30. In artikel 14, 1° en 5°, van het samenwerkingsakkoord dient telkens te worden verwezen naar het eerste lid van artikel 6 in plaats van naar het tweede lid.

Artikel 15

31. In de Franse tekst van artikel 15 van het samenwerkingsakkoord ontbreekt een tegenhanger voor het Nederlandse woord "telkens".

Artikel 18

32. Artikel 18 van het samenwerkingsakkoord bepaalt dat het samenwerkingsakkoord in werking treedt op de dag van de publicatie van de laatste instemmingsakte bij het samenwerkingsakkoord in het *Belgisch Staatsblad*.

Op grond van de regel afgeleid uit artikel 92*bis*, § 1, tweede lid, BWHI, in samenhang gelezen met artikel 4, tweede lid, van de wet van 31 mei 1961 'betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen', alsook met artikel 56 BWHI, treedt een samenwerkingsakkoord dat aan de parlementen ter instemming is voorgelegd in werking op de tiende dag te rekenen vanaf de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van het laatste wetgevende instrument van instemming met het akkoord.

Indien er geen bijzondere reden is om hiervan af te wijken, moet artikel 18 van het samenwerkingsakkoord worden weggelaten.

*

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

PORTÉE DES AVANT-PROJETS

1. Les avant-projets de loi et de décret de la Communauté flamande soumis pour avis ont pour objet de porter assentiment à l'accord de coopération entre l'État fédéral et la Communauté flamande 'relatif à l'accompagnement et au traitement des personnes suspectées, accusées, inculpées, condamnées ou internées pour des infractions sexuelles'.

Cet accord de coopération se substitue à l'accord de coopération du 8 octobre 1998 entre l'État fédéral et la Région wallonne 'relatif à la guidance et au traitement des auteurs d'infractions à caractère sexuel' (ci-après : l'accord de coopération de 1998). L'article 16 de l'accord de coopération soumis pour avis prévoit l'abrogation de l'accord de coopération de 1998.

La raison du renouvellement de l'accord de coopération réside, d'une part, dans le fait que, dans le cadre de la Sixième réforme de l'État, la compétence concernant « [l']organisation, le fonctionnement et les missions des maisons de justice, et du service compétent pour assurer la mise en œuvre et le suivi de la surveillance électronique » a été transférée de l'État fédéral aux communautés (voir l'article 5, § 1er, III, alinéa 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 'de réformes institutionnelles', ci-après : la « LSRI »). D'autre part, les auteurs des avant-projets souhaitent, par ce nouvel accord de coopération, proposer une solution pour un certain nombre de problèmes signalés notamment dans un rapport d'évaluation de 2011 [1].

À l'instar de l'accord de coopération de 1998, l'accord de coopération auquel il est envisagé de porter assentiment vise à régler la coopération des différentes autorités concernées en ce qui concerne l'accompagnement psychosocial et le traitement psychothérapeutique ou psychiatrique des personnes suspectées, accusées, inculpées, condamnées ou internées pour des infractions sexuelles (ci-après : AICS) dans le cadre de divers régimes légaux et réglementaires, en prévoyant des avis spécialisés ainsi que l'accompagnement et le traitement spécialisés de ce groupe cible dans un cadre judiciaire (voir l'article 2 de l'accord de coopération, à comparer avec l'article 2 de l'accord de coopération de 1998). À cet effet, un rôle est à nouveau attribué tant aux services psychosociaux fédéraux travaillant au sein des prisons et des sections de protection sociale (article 3 de l'accord de coopération, à comparer avec l'article 3 de l'accord de coopération de 1998) qu'aux structures spécialisées des entités fédérées qui assureront l'accompagnement ou le traitement extra-pénitentiaire des AICS (articles 7 à 10 de l'accord de coopération, à comparer avec les articles 7 à 11 de l'accord de coopération de 1998). Il est de nouveau attribué aux assistants de justice un rôle crucial dans le suivi des AICS individuels et comme carrefour de l'information entre tous les services et autorités judiciaires impliqués dans l'accompagnement et le traitement (voir l'article 5, 2° à 8°, de l'accord de coopération, à comparer avec l'article 4 de l'accord de coopération de 1998). De même, il est à nouveau prévu de subventionner un 'centre d'appui', étant entendu que cette fois, il est expressément indiqué que celui-ci sera assuré par les deux parties à l'accord de coopération. Le centre d'appui apporte, entre autres, un soutien et remplit une fonction

[1] Voir aussi les avant-projets de loi et de décret portant assentiment à l'accord de coopération entre l'État fédéral, la Communauté française et la Région wallonne 'relatif à la guidance et au traitement des auteurs d'infractions à caractère sexuel', sur lesquels le Conseil d'État, section de législation, a donné l'avis 75.409/VR du 1er mars 2024 et les avant-projets de loi et de décret portant assentiment à l'accord de coopération entre l'État fédéral et la Communauté germanophone 'relatif à la guidance et au traitement des auteurs d'infractions à caractère sexuel', sur lesquels le Conseil d'État, section de législation, a donné l'avis 75.735/16 du 15 mai 2024.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

consultative à la demande de divers acteurs impliqués dans l'accompagnement et le traitement des AICS et mène des recherches scientifiques sur la problématique des AICS (article 6 de l'accord de coopération, à comparer avec les articles 5 et 6 de l'accord de coopération de 1998 qui faisaient encore mention de 'centres d'appui', bien qu'en pratique, dans la région de langue néerlandaise, seul un centre d'appui soit actif, dont le subventionnement sera poursuivi). L'accord de coopération régit en outre expressément le rôle des centres de psychiatrie légale (article 4 de l'accord de coopération), ainsi que le traitement des données à caractère personnel qui aura lieu dans le cadre de sa mise en œuvre (article 12 de l'accord de coopération) et, contrairement à ce que prévoyait l'accord de coopération de 1998, la fonction consultative, lorsqu'elle n'est pas assurée par les services psychosociaux au sein des prisons ou par les institutions pour le placement des personnes internées, n'est plus confiée aux structures spécialisées ou au centre d'appui, mais aux maisons de justice (article 5, 1°, de l'accord de coopération, à comparer avec l'article 9, 1° de l'accord de coopération de 1998).

EXAMEN DU TEXTE

AVANT-PROJET DE LOI

Intitulé

2. Dans le texte néerlandais de l'intitulé de l'avant-projet de loi, on insérera le mot « samenwerkingsakkoord » entre les mots « het » et « tussen ».

Dans le texte néerlandais de cet intitulé, mieux vaut écrire « instemming met » que « goedkeuring van ». Il y a lieu d'opérer la même adaptation terminologique à l'article 2 de l'avant-projet. Dans le texte français de l'article 2, on écrira : « Assentiment est donné à l'accord de coopération… ».

TEXTE DE L'ACCORD DE COOPÉRATION

Préambule

3. Au deuxième alinéa du préambule de l'accord de coopération, on précisera la référence à l'article 5, § 1er, I, de la LSRI en visant les 1° et 2° de celui-ci, et on précisera la référence à l'article 5, § 1er, II, de la LSRI en visant le 2° de celui-ci.

Il convient de mentionner l'historique des subdivisons pertinentes de l'article 5 de la LSRI. L'historique de l'article 92*bis*, § 1er, de la LSRI sera complété par une référence à son insertion par la loi spéciale du 8 août 1988.

4. Pour mentionner les parties contractantes dans le préambule, il est recommandé d'indiquer le titre actuel des ministres flamands, comme c'est également le cas pour la signature de l'accord de coopération.

5. Le texte français du préambule mérite un examen approfondi.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

Ainsi, il convient de mentionner l'intitulé français correct de la loi spéciale du 8 août 1980 'de réformes institutionnelles' (deuxième et sixième alinéas du préambule) et de l'accord de coopération de 1998 'relatif à la guidance et au traitement d'auteurs d'infractions à caractère sexuel' (septième alinéa du préambule).

Il convient également d'utiliser une terminologie uniforme pour définir le groupe cible, alors que pour l'heure le terme « suspectées » est parfois remplacé par « soupçonnées », la mention « inculpées » est parfois omise et l'on parle parfois de « crimes » au lieu d'« infractions » (troisième et quatrième alinéas du préambule).

Par ailleurs, au deuxième alinéa du préambule, il y a lieu d'écrire « modifié » au lieu de « modifiée » et il manque la mention de « effectifs, » après « efficaces, » au quatrième alinéa du préambule.

Pour ce qui est des titres du ministre concerné, mieux vaut remplacer la mention « de la Prévention » par la mention « du Maintien ».

Article 1er

6. Le 1° de l'article 1er de l'accord de coopération donne une définition de la notion de « Règlement général sur la protection des données ».

Au moins une partie des traitements de données visés par l'accord de coopération relève du champ d'application de la directive (UE) 2016/680 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 'relative à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel par les autorités compétentes à des fins de prévention et de détection des infractions pénales, d'enquêtes et de poursuites en la matière ou d'exécution de sanctions pénales, et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la décision-cadre 2008/977/JAI du Conseil'.

Le délégué confirme que l'accord de coopération concerne des acteurs relevant du champ d'application de la directive (UE) 2016/680 et qu'une référence à celle-ci y sera incluse. Selon le délégué, une référence au titre 2 de la loi du 30 juillet 2018 'relative à la protection des personnes physiques à l'égard des traitements de données à caractère personnel', qui transpose cette directive dans la réglementation fédérale, sera aussi ajoutée.

On complètera l'accord de coopération sur ce point, en particulier son article 12.

7. Dans le texte français du 4° de l'article 1er de l'accord de coopération, il convient, compte tenu de la notion définie au 5°, de remplacer la mention « personnes concernées » par « intéressés » [2].

[2] Cette observation vaut également pour l'usage qu'il est fait par ailleurs de la notion de « personnes concernées » dans le texte français de l'accord de coopération, en particulier aux articles 11 et 12.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

8. Le 6° de l'article 1er de l'accord de coopération donne une définition de la notion d'« autorité compétente » [3].

Cette autorité compétente peut, en fonction des différents cadres juridiques ou de la demande d'avis, être « l'autorité judiciaire », étant entendu qu'il s'agit « plus précisément [de] la chambre de protection sociale, [de] la chambre de l'application des peines, [de] la commission de probation, [du] juge d'instruction ou [du] ministère public » [4].

À la question de savoir si cette énumération est censée être restrictive – ce qui aurait pour effet, par exemple, qu'un juge du fond qui demanderait un avis spécialisé sur la base de l'article 417/64 du Code pénal ou de l'article 9*bis* de la loi du 29 juin 1964 'concernant la suspension, le sursis et la probation' ne relèverait pas de cette notion –, le délégué répond en ces termes :

> « Een vonnisrechter dient ook onder de term 'bevoegde overheid', zoals bepaald in artikel 1, 6° van het ontwerp van samenwerkingsakkoord, te vallen. De tekst zal in die zin worden aangepast ».

L'accord de coopération sera complété sur ce point.

9. Le 7° de l'article 1er de l'accord de coopération définit la notion de « centre d'aide sociale générale » en faisant référence à l'article 2, 2°, du décret du 8 mai 2009 'relatif à l'aide sociale générale'. Afin d'éviter que l'on puisse aussi entendre par là un centre de télé-accueil, mieux vaut cependant viser l'article 6 de ce décret.

10. Au 8° de l'article 1er de l'accord de coopération, on emploiera l'intitulé actuel du décret du 18 mai 1999 'relatif aux *centres de* santé mentale'.

11. À la fin du texte français du 9° de l'article 1er de l'accord de coopération, on omettra les mots « des personnes », et dans le texte français du 15°, on écrira « section de défense sociale » au lieu de « section de protection sociale ».

Article 3

12. Dans le texte néerlandais de l'article 3, 1°, de l'accord de coopération, il est fait mention de « psychodiagnostiek », alors que le texte français renvoie à « une évaluation multidisciplinaire de la personnalité ». Cette discordance doit être éliminée.

13. Il faut compléter l'énumération à l'article 3, 4°, de l'accord de coopération par les « institutions ayant conclu un accord de placement ».

[3] Dans le texte français de l'article 1er, 6°, de l'accord de coopération, le mot « désigne » est superflu.

[4] Dans le texte français de l'article 1er, 6°, de l'accord de coopération, on écrira « de l'application des peines » au lieu de « d'exécution des peines ».

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

Article 4

14. L'article 4 de l'accord de coopération détermine les missions qu'accomplissent les centres de psychiatrie légale.

Le délégué confirme que l'article 4 concerne aussi les institutions ayant conclu un accord de placement. L'accord de coopération sera complété en ce sens.

15. Dans le texte néerlandais de l'article 4, 1°, de l'accord de coopération, il est fait mention de « psychodiagnostiek », alors que le texte français renvoie à « une évaluation multidisciplinaire de la personnalité ». Cette discordance doit être éliminée.

Article 5

16. L'article 5, 1°, de l'accord de coopération charge les maisons de justice de fournir des avis concernant les intéressés. Conformément à l'article 1er, 5°, et à l'article 2 de l'accord de coopération, les intéressés sont les « personnes soupçonnées [5], accusées, inculpées, condamnées ou internées » pour « certaines infractions sexuelles » et pour lesquelles des avis, un accompagnement et un traitement spécialisés sont fournis « sur la base de dispositions légales et réglementaires ».

Il semble donc, en vertu du texte de l'article 2 de l'accord de coopération et des termes de l'article 629, § 3, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, que la procédure de réhabilitation relève du champ d'application de l'accord de coopération. Or, selon l'exposé des motifs, tel n'est pas le cas.

Le délégué déclare à cet égard :

> « Het verzoek om een gespecialiseerd advies van personen veroordeeld wegens seksuele misdrijven gepleegd op minderjarigen, dat past in het kader van een verzoek tot herstel in eer en rechten in strafzaken (art. 629, §3, tweede lid Sv.) valt naar onze mening buiten het toepassingsgebied van het ontwerp van samenwerkingsakkoord. Het gaat om een advies dat door de veroordeelde zelf of zijn raadsman kan aangevraagd worden. Iemand die een gespecialiseerd advies wenst te bekomen in het kader van de procedure van herstel in eer en rechten, kan zich tot een gespecialiseerde voorziening wenden, zonder tussenkomst van de justitiehuizen. De adviesverlening door de justitiehuizen gebeurt uitsluitend op vraag van een bevoegde overheid, meer bepaald de gerechtelijke of penitentiaire overheid (art. 1, 6° van het ontwerp van samenwerkingsakkoord). Het is een opdracht als bedoeld in artikel 5, §1, III, BWHI. Dit zou verduidelijkt kunnen worden in het ontwerp van samenwerkingsakkoord door in artikel 5, 1°, de woorden 'op vraag van de bevoegde overheid' toe te voegen ».

L'article 5, 1°, de l'accord de coopération sera complété dans ce sens.

[5] Dans le texte français de l'article, mieux vaut utiliser « suspectées » au lieu de « soupçonnées », ainsi qu'il a été indiqué ci-dessus.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

17. Conformément à l'article 5, 1°, de l'accord de coopération, les maisons de justice sont investies de la mission de fournir des avis concernant les intéressés visés à l'article 2.

Ainsi, la fonction consultative en ce qui concerne les AICS, lorsqu'elle n'est pas assurée par les services psychosociaux au sein des prisons ou par les institutions pour le placement des personnes internées, n'est plus confiée aux structures spécialisées ou au centre d'appui, mais aux maisons de justice.

L'article 417/64 du Code pénal et l'article 9*bis* de la loi du 29 juin 1964 'concernant la suspension, le sursis et la probation' imposent que l'avis soit donné par « un service spécialisé dans la guidance ou le traitement des délinquants sexuels » [6]. La même observation s'applique aux articles 32, § 1er, alinéa 1er, et 95/3, § 2, alinéa 3, de la loi du 17 mai 2006 'relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine' ainsi qu'à l'article 47, § 2, alinéa 2, de la loi du 5 mai 2014 'relative à l'internement', qui prévoient que l'avis est donné par « un service ou une personne spécialisé dans l'expertise diagnostique des délinquants sexuels ».

À ce sujet, le délégué a précisé ce qui suit :

> « Het gelijkheidsbeginsel in casu toegepast, vereist dat het advies wordt verleend door een instantie met de nodige expertise. Als dit in alle situaties het geval is, is er naar onze mening geen sprake van discriminatie. Artikel 32 van het nieuw Strafwetboek zal in algemene bewoordingen het openbaar ministerie of de rechter toelaten om het gemotiveerd advies in te winnen van een deskundige of dienst gespecialiseerd in de begeleiding of de behandeling van seksuele delinquenten. De justitiehuizen beschikken over een team van klinisch psychologen die volledig opgeleid zijn in de afname en interpretatie van zeden specifieke risicotaxatie en diagnostische instrumenten, dewelke ook binnen de andere diensten worden gebruikt. Voor zedendossiers wordt bovendien gericht ingezet op structurele expertiseopbouw. Dit leidt ertoe dat de adviesverlening uitgevoerd wordt door een dienst met gelijkwaardige expertise.
>
> Uit de voorbereidende werkzaamheden met de stuurgroep van het samenwerkingsakkoord bleek bovendien dat de uitvoering van de gespecialiseerde adviesverlening door de gespecialiseerde behandelcentra in de praktijk op moeilijkheden stuit. De uitvoering van een adviesopdracht is deontologisch onverenigbaar met de uitvoering van een behandelopdracht. Het gespecialiseerd behandelcentrum, dat advies uitbrengt, mag volgens de Orde der Artsen in geen geval de betrokken persoon in behandeling hebben, of de voorbije drie jaar behandeld hebben. Bij gevolg kan de gespecialiseerde voorziening die advies verleent, dezelfde persoon vervolgens niet in behandeling nemen. In de praktijk is het daarom erg moeilijk om een gespecialiseerde voorziening te vinden die een adviesopdracht wil opnemen. Om aan deze moeilijkheden tegemoet te komen voorziet het ontwerp van samenwerkingsakkoord voor de categorie van DSM dan ook in een specifieke regeling voor wat betreft de adviesopdrachten. Deze worden toevertrouwd aan de psychologen, werkzaam binnen de justitiehuizen, zodat het behandelaanbod van de voorzieningen voor DSM, maximaal gevrijwaard blijft. Dit vormt naar onze mening een objectieve en redelijke verantwoording voor de vooropgestelde regeling, die geldt voor een duidelijk afgebakende categorie van personen (DSM) ».

[6] Comp. avec l'article 32 du nouveau Code pénal.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

Il ressort de cette réponse que la Communauté flamande souhaite développer, sous l'égide des maisons de justice, son propre service consultatif spécialisé distinct en matière d'AICS afin de ne plus devoir confier la fonction consultative aux structures chargées de l'accompagnement et du traitement proprement dits des AICS. La Communauté flamande souhaite ainsi ne perdre aucune possibilité d'accompagnement et de traitement en raison d'incompatibilités résultant d'avis antérieurs donnés par ces structures.

On peut admettre que pour satisfaire aux dispositions légales précitées, il n'est pas déterminant de savoir si le service qui rend l'avis dans le cadre de l'accord de coopération a été désigné comme « structure spécialisée » au sens de l'article 1er, 10°, de cet accord, mais uniquement s'il dispose de l'expertise requise dans ces cadres légaux en matière de délinquance sexuelle. Au regard des dispositions légales, il suffit de créer un service suffisamment spécialisé sur le fond, chapeauté par les maisons de justice, et chargé de formuler ces avis.

Il est toutefois recommandé de préciser dans l'accord de coopération que la mission consultative visée à l'article 5, 1°, ne peut être assurée que par un département spécialisé au sein des maisons de justice.

Article 6

18. Conformément à l'article 6, alinéa 1er, 3°, de l'accord de coopération, l'une des missions du centre d'appui consiste à « mener des recherches scientifiques, y compris sur la base des données fournies par les services psychosociaux, les centres de psychiatrie légale et les institutions ayant conclu [un] accord de placement, les maisons de justice et les structures spécialisées ».

Selon l'article 89, paragraphe 1, dernière phrase, du règlement général sur la protection des données [7], les fins de recherche scientifique auxquelles les données à caractère personnel sont utilisées doivent, lorsque c'est possible, être atteintes par un traitement ultérieur ne permettant pas ou plus l'identification des personnes concernées.

Il a été demandé au délégué si, pour la recherche scientifique, le centre d'appui travaillera avec des données anonymisées, de quelle manière les données concernées seront fournies au centre d'appui et qui assurera l'éventuelle anonymisation.

Le délégué a répondu en ces termes :

« Gebaseerd op de onderzoekservaring die er binnen het UFC [Universitair Forensisch Centrum] is, kunnen volgende algemene principes worden meegegeven:

• bij deelname aan een onderzoek opgestart door het UFC zelf, moet de patiënt zelf steeds zijn informed consent geven zodat hij duidelijk weet wat er met zijn gegevens gebeurt;

[7] Conformément à l'article 9, paragraphe 2, de la directive (UE) 2016/680, cet article s'applique également lorsque les autorités compétentes au sens de cette directive sont chargées par le droit d'un État membre d'exécuter des missions autres que celles énoncées à l'article 1er, paragraphe 1, de cette directive, telles que les traitements à des fins de recherche scientifique.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

- de patiënt mag door zijn deelname aan het onderzoek geen nadelige gevolgen ondervinden, die hij bij een reguliere behandeling/onderzoek ook niet zou ondervinden;

• de centra die gegevens aan het UFC aanleveren, leveren gepseudonimiseerde gegevens aan; de ontvangen variabelen zijn niet te herleiden tot een specifieke patiënt;

• de data worden via beveiligde wegen aangeleverd aan het UFC en de ruwe databestanden worden door de onderzoekscoördinator op de beveiligde UZA-cloud bewaard en verwerkt in een rapport, na 5 jaar worden deze data verwijderd.

Heel concreet in het kader van dit ontwerp van samenwerkingsakkoord zal alles worden voorgelegd en moeten worden goedgekeurd door het Ethisch Comité van het UZA, de verwachting is dat een volledig data management plan zal moeten worden uitgewerkt ».

Compte tenu du principe de légalité formelle inscrit à l'article 22 de la Constitution, l'accord de coopération doit être complété par une mention des éléments essentiels de la réglementation de la protection des données dans le cadre de la recherche scientifique. Il est recommandé d'ajouter cette mention à l'article 12 de l'accord de coopération, qui aborde le traitement des données dans le cadre de cette recherche scientifique, mais ne l'a pas encore développé plus en détail.

19. Au regard des observations formulées ci-après au point 22 à propos de l'article 10 de l'accord de coopération, il serait préférable, à l'article 6, alinéa 1er, 6°, de l'accord de coopération, de parler d'« une structure non désignée comme étant une structure spécialisée » plutôt que d'« une structure non spécialisée ».

20. À l'article 6, alinéa 3, de l'accord de coopération, les parties à cet accord s'engagent, chacune dans le cadre de leurs compétences respectives, à apporter un soutien financier au centre d'appui. Selon la deuxième phrase de cet alinéa, « [à] cette fin, elles peuvent subventionner le Centre médicolégal universitaire en tant que centre d'appui pour l'exécution des tâches mentionnées aux premier et deuxième alinéas ».

Au regard du commentaire consacré à l'article 6 de l'accord de coopération, l'intention qui sous-tend cette dernière phrase est de désigner le centre d'appui existant, qui a été agréé en application de l'article 5 de l'accord de coopération de 1998 [8], comme centre d'appui également dans l'accord de coopération auquel il est envisagé de donner assentiment.

Les assemblées législatives portant assentiment doivent à cet égard prendre en compte les éléments suivants. Bien que, selon la Cour constitutionnelle, le subventionnement d'une seule organisation ne soit pas contraire en soi au principe constitutionnel d'égalité et de non-discrimination [9], la désignation nominative d'une seule association a tout de même pour effet d'exclure les autres associations susceptibles d'exercer la même mission particulière, y compris à l'avenir, ce qui est difficilement conciliable avec le principe d'égalité et de non-discrimination précité. Compte tenu notamment de la possibilité, mentionnée dans le commentaire relatif à

[8] Voir l'arrêté ministériel du 3 avril 2000 'portant agrément d'un centre d'appui tel que visé à l'article 5 de l'Accord de coopération entre l'État fédéral et la Communauté flamande relative à la guidance et au traitement d'auteurs d'infractions à caractère sexuel'.

[9] Voir C.C., 14 mai 2003, n° 60/2003, B.3.1 et B.3.2.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

l'article 6, que les parties puissent à l'avenir décider de réorienter les moyens, la question se pose de savoir s'il ne vaudrait pas mieux prévoir, en des termes abstraits, le subventionnement d'un centre d'appui, et de régler les conditions et la procédure d'obtention de ces subventions sans renvoyer à une institution spécifique.

Article 7

21. L'article 7, § 1er, de l'accord de coopération charge le ministre flamand qui a les soins de santé et les soins résidentiels dans ses attributions et le ministre flamand qui a le bien-être dans ses attributions de désigner un certain nombre d'institutions répondant au moins aux critères définis à l'article 8 en tant que structures spécialisées pour l'accompagnement et le traitement extra-pénitentiaires des AICS.

L'article 7, §§ 4 et 5, de l'accord de coopération contient un dispositif détaillé pour le contrôle des structures concernées et la procédure de retrait de la désignation.

Le législateur décrétal qui porte assentiment à ce dispositif contenu dans l'accord de coopération doit être conscient du fait qu'il ne sera possible de modifier ces règles de contrôle que par le biais d'un accord de coopération (ou après dénonciation de l'accord de coopération). À la lumière de ce qui précède, les signataires vérifieront s'il n'est pas préférable d'intégrer le dispositif de contrôle, ou une habilitation à cet effet au Gouvernement flamand, dans le décret d'assentiment.

Article 10

22. L'article 10 de l'accord de coopération prévoit la possibilité pour une structure spécialisée de déléguer une partie de l'accompagnement et du traitement à « une structure non spécialisée » ou à un praticien individuel. Une condition pour pouvoir recourir à cette possibilité est que la structure spécialisée estime que cette autre structure ou praticien « possède l'expertise nécessaire pour ce faire ».

Compte tenu de cette dernière condition, l'intention ne semble donc pas être de procéder à un transfert partiel vers des structures qui seraient « non spécialisées » sur le fond, en ce sens qu'elles ne disposeraient pas de l'expertise requise par les divers cadres légaux en matière de délinquance sexuelle, mais plutôt que ces structures ne soient pas des structures désignées en tant que structures spécialisées dans le cadre de l'accord de coopération.

L'intention des signataires de l'accord de coopération serait manifestement mieux exprimée si l'on parlait d'« une structure non désignée comme étant une structure spécialisée » plutôt que d'« une structure non spécialisée ».

Mieux vaudrait adapter l'accord de coopération en ce sens.

23. L'article 10, alinéa 2, de l'accord de coopération doit viser « l'article 6, alinéa 1er, 6° » au lieu de « l'article 6, alinéa 2, 6° ».

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

Dans le texte français, il serait préférable de ne pas utiliser le groupe de mots « les accords de coopération » afin d'éviter toute confusion entre les « conventions de coopération » et l'instrument juridique que sont les « accords de coopération ».

Article 11

24. L'article 11 de l'accord de coopération règle les modalités de l'échange d'informations entre les différents services et autorités impliqués dans l'accompagnement ou le traitement (extra-pénitentiaires) d'un AICS concret.

L'article 11, § 4, de l'accord de coopération règle la consultation tripartite dans le cadre de laquelle, conformément à l'alinéa 3 de ce paragraphe, seuls l'assistant de justice concerné, le thérapeute concerné de la structure spécialisée et l'intéressé sont désignés comme parties concernées, et donc pas les mandants fédéraux.

À cet égard, le délégué déclare ce qui suit :

> « In de praktijk is het in bepaalde dossiers wenselijk dat ook een federale actor, in het bijzonder de PSD, deelneemt aan het overleg. Om die reden blijft een gezamenlijke regeling in het samenwerkingsakkoord naar onze mening aangewezen. Artikel 11, §4 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord kan in die zin worden aangepast ».

À la lumière de cette réponse, un règlement conjoint de la consultation tripartite est effectivement approprié. On complètera l'accord de coopération sur ce point, y compris en ce qui concerne les règles énoncées dans son article 12 relatives au traitement des données dans le cadre de cette consultation, à laquelle un acteur supplémentaire peut donc être associé.

Article 12

25. L'article 12, § 1er, alinéa 3, de l'accord de coopération mentionne les manières dont les données à caractère personnel peuvent être traitées « pour fournir un accompagnement ou un traitement appropriés aux personnes concernées ». Le dispositif élaboré à l'article 12 porte essentiellement, à cet égard, sur les échanges d'informations réglés à l'article 11 de l'accord de coopération qui s'inscrivent également dans le cadre de l'organisation et du suivi d'un accompagnement ou d'un traitement appropriés.

Toutefois, l'accord de coopération concerne également d'autres traitements de données, non seulement en ce qui concerne la recherche scientifique, citée mais pas développée plus avant à l'article 12, mais aussi en ce qui concerne la formulation d'avis. Les traitements dans le cadre de l'accord de coopération ne seront en outre pas uniquement réalisés par les maisons de justice et les services concernés par l'accompagnement et le traitement, mais aussi par les autorités compétentes intervenant en tant que mandants [10].

[10] Comp. avec l'avis n° 43/2024 de l'Autorité de protection des données du 26 avril 2024 sur l'avant-projet de loi 'portant assentiment de l'accord de coopération entre l'État fédéral, la Communauté française et la Région Wallonne relatif à la guidance et au traitement des auteurs d'infractions à caractère sexuel', observation 31.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

L'article 12 de l'accord de coopération doit également régler les éléments essentiels de ces autres traitements de données.

Il y a donc lieu de compléter l'article par les éléments essentiels des traitements dans le cadre de la recherche scientifique.

Par ailleurs, même si la formulation d'avis était aussi réputée s'inscrire dans le cadre de la finalité précitée, il s'avère que les traitements par les 'autorités compétentes' et par les 'services psychosociaux' n'ont pas été précisés dans cet article. L'article 12 de l'accord de coopération doit être complété afin de régler les éléments essentiels pour tous les traitements de données réglés dans cet accord ou, lorsque ces éléments essentiels ont déjà été réglés dans d'autres instruments législatifs pour certaines autorités ou certains services, par une référence à ceux-ci.

26. On précisera à cet égard la référence à « l'article 6, 3° » figurant à l'article 12, § 1er, alinéa 3, 6°, de l'accord de coopération comme suit : « l'article 6, alinéa 1er, 3° ».

27. L'article 12, § 3, alinéa 1er, de l'accord de coopération fixe un délai de conservation maximal subsidiaire de 10 ans, qui s'appliquera si l'acteur concerné n'est soumis à aucun autre délai légal de conservation. Selon le commentaire relatif à cet article, ce délai prend cours « après le dernier traitement ».

Pareil point de départ pour un délai de conservation maximal n'est toutefois pas suffisamment clair. Tout d'abord, un délai qui prend cours après le dernier traitement paraît impliquer que certaines données seront conservées plus longtemps que d'autres. Indépendamment de la question de savoir si telle est l'intention, cette approche implique cependant aussi, vu le sens extensif qui doit être donné au mot « traitement » [11], que les données à caractère personnel pourraient être conservées pendant un délai supplémentaire de dix ans, simplement même en raison de leur classement, de leur mise à jour ou de leur consultation. Un tel procédé est source d'incertitude quant au délai de conservation.

28. Dans le texte français de l'article 12, § 5, 1°, de l'accord de coopération, il y a lieu d'écrire « Maintien » au lieu de « Application des peines ».

Article 13

29. L'article 13, alinéa 3, de l'accord de coopération doit renvoyer à « l'alinéa 1er, 4° à 6° » au lieu de « alinéa 1er, 5° à 7° ».

[11] Voir l'article 3, 2), de la directive (UE) 2016/680 et l'article 4, 2), du règlement général sur la protection des données.

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡

Article 14

30. À l'article 14, 1° et 5°, de l'accord de coopération, il faut chaque fois renvoyer à l'alinéa 1er de l'article 6, et non à l'alinéa 2.

Article 15

31. Le texte français de l'article 15 de l'accord de coopération ne contient pas d'équivalent du mot néerlandais « telkens ».

Article 18

32. L'article 18 de l'accord de coopération dispose que celui-ci « entre en vigueur le jour de la publication du dernier acte d'assentiment dans le cadre de cet accord de coopération au *Moniteur belge* ».

En vertu de la règle déduite de l'article 92*bis*, § 1er, alinéa 2, LSRI, combinée avec l'article 4, alinéa 2, de la loi du 31 mai 1961 'relative à l'emploi des langues en matière législative, à la présentation, à la publication et à l'entrée en vigueur des textes légaux et réglementaires' ainsi qu'avec l'article 56, LSRI, un accord de coopération soumis à l'assentiment des parlements entre en vigueur le dixième jour qui suit la date de la publication au *Moniteur belge* de la dernière norme législative d'assentiment à l'accord.

Si aucun motif particulier ne justifie de déroger à ce délai, on supprimera l'article 18 de l'accord de coopération.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Greet VERBERCKMOES Wouter PAS

‡LW-CIE[MFAFC-HIIEGMW‡